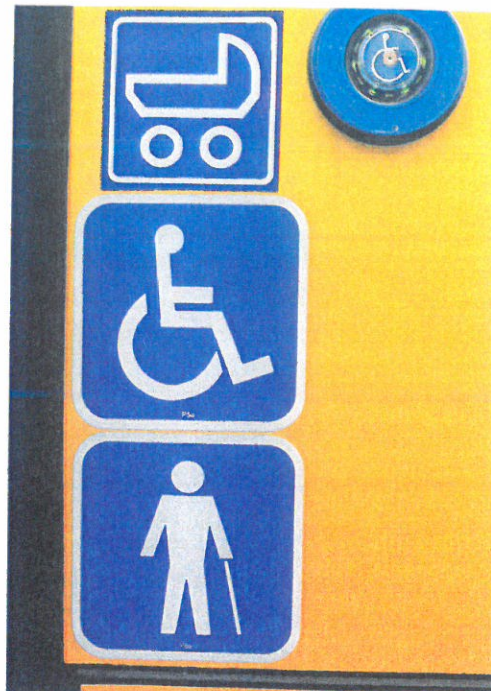

ROZPORZĄDZENIE UE 181/2011

Od 1 marca 2013 roku obowiązują przepisy *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 181/2011* z dnia 16 lutego 2011 roku dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniające *Rozporządzenie (WE) 2006/2004*¹.

Nowe prawa dla niepełnosprawnych pasażerów

Rozporządzenie zawiera trzy grupy przepisów:

1. obowiązujące w przewozach okazjonalnych;
2. obowiązujące w przewozach regularnych krótszych niż 20 kilometrów;
3. obowiązujące w przewozach regularnych dłuższych niż 20 kilometrów.

Dalsze rozważania będą ograniczone tylko do obowiązków przewoźników w sytuacji, gdy zaplanowana długość trasy jest krótsza niż 250 kilometrów.

Na przewoźnikach spoczywają następujące nowe obowiązki:

1. Obowiązek wydania biletu.

Przewoźnicy mają obowiązek wydać pasażerowi bilet, chyba że inne dokumenty upoważniają do transportu. Bilet może być wydany w formie elektronicznej.

2. Odpowiedzialność za podwykonawców.

W przypadku gdy wykonywanie usług przewozowych zostało powierzone wykonującemu przewóz, sprzedawcy biletów lub jakiegokolwiek innej osobie, przewoźnik, biuro podróży, organizator wycieczek lub podmiot zarządzający dworcem, którzy powierzyli wykonanie takich obowiązków, są mimo wszystko odpowiedzialni za działania i zaniechania podwykonawcy².

3. Zakaz pogarszania sytuacji pasażera.

Obowiązki pasażerów wynikające z *Rozporządzenia 181/2011* nie podlegają ograniczeniu ani uchyleniu, w szczególności na mocy klauzuli derogacyjnej lub ograniczającej zawartej w umowie transportowej. Przewoźnicy mogą oferować pasażerom warunki umowne korzystniejsze od warunków określonych w tym rozporządzeniu³.

4. Minimalne odszkodowanie za śmierć: 220 tysięcy euro.

Wysokość odszkodowania jest obliczana zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym. Suma ubezpieczenia przewidziana w prawie krajowym w przypadku śmierci lub odniesienia obrażeń w każdym poszczególnym wypadku musi wynosić nie mniej niż **220 tysięcy euro na pasażera**. W przypadku śmierci pasażera prawo to ma, na zasadzie minimum, zastosowanie do osób, do których utrzymania pasażer był lub byłby prawnie zobowiązany⁴.

5. Minimalne odszkodowanie za utratę bagażu: 1200 euro za sztukę.

Suma ubezpieczenia przewidziana w prawie krajowym w przypadku utraty lub uszkodzenia bagażu w każdym poszczególnym wypadku musi wynosić nie mniej niż **1200 euro na sztukę bagażu**. W przypadku uszkodzenia wózków inwalidzkich, innego sprzętu służącego do poruszania się lub urządzeń

JĘDRZEJ KLATKA
Radca prawny KZK.GOP,
Kancelaria Radców Prawnych
Klatka i Partnerzy

Przewóz okazjonalny	Przewóz regularny < 250 km	Przewóz regularny > 250 km
Obowiązek wydania biletu (art. 4.1)	Zakaz dyskryminacji (art. 4.2)	Te same co < 250 km oraz dodatkowo:
Zakaz dyskryminacji (art. 4.2)	Obowiązek przyjęcia na pokład niepełnosprawnego bez dodatkowych opłat (art. 9)	Dalsza pomoc niepełnosprawnemu, któremu odmówiono podróży (art. 10.2-5)
Odpowiedzialność za podwykonawców (art. 5)	Odmowa tylko ze względów bezpieczeństwa (art. 10.1)	Obowiązki informacyjne (art. 11)
Zakaz pogarszania sytuacji pasażera (art. 6)	Obowiązek przeszkolenia kierowców (art. 16.1b i 2)	Wyznaczenie dworców (art. 12)
Minimalne odszkodowanie za śmierć: 220 tysięcy euro (art. 7.2a)	Odpowiedzialność za utratę lub uszkodzenie wózka inwalidzkiego (art. 17)	Pomaganie niepełnosprawnym w autobusach oraz na wyznaczonych dworcach (art. 13 i 14)
Minimalne odszkodowanie za utratę bagażu: 1200 euro za sztukę (art. 7.2b)	Informacja o przysługujących prawach (art. 24 i 25)	Informowanie przewoźnika przez organizatorów wycieczek (art. 15)
Obowiązek pomocy po wypadku (art. 8)	Obowiązek rozpatrzenia skargi w ciągu miesiąca (art. 27)	Obowiązek szkolenia pozostałego personelu (art. 16.1.a)
Odpowiedzialność za utratę lub uszkodzenie wózka inwalidzkiego (art. 17)	Organizator transportu odpowiada za egzekwowanie przepisów (art. 28)	Prawa pasażerów w razie odwołania lub opóźnienia (art. 19-23)

pomocniczych wysokość odszkodowania musi być zawsze równa kosztowi zastąpienia lub naprawy utraconego lub uszkodzonego sprzętu⁵.

6. Obowiązek pomocy po wypadku.

W razie wypadku związanego ze skorzystaniem z autobusu lub autokaru przewoźnik zapewnia rozsądną i proporcjonalną pomoc w odniesieniu do natychmiastowych praktycznych potrzeb pasażerów będących następstwem wypadku. Pomoc ta obejmuje w razie konieczności: zakwaterowanie, dostarczenie żywności i ubioru, transport i zapewnienie pierwszej pomocy. W odniesieniu do każdego pasażera przewoźnik może ograniczyć całkowity koszt zakwaterowania do kwoty **80 euro za noc**, przez maksymalnie dwie noce⁶.

7. Odpowiedzialność za utratę lub uszkodzenie wózka inwalidzkiego.

Przewoźnicy i podmioty zarządzające dworcami odpowiadają za spowodowaną przez siebie utratę lub uszkodzenie wózków inwalidzkich, innego sprzętu służącego do poruszania się lub urządzeń pomocniczych. Utrata lub uszkodzenie podlegają odszkodowaniu ze strony przewoźnika lub podmiotu zarządzającego terminalem, odpowiedzialnych za tę utratę lub uszkodzenie. Odszkodowanie jest równe kosztowi zastąpienia lub naprawy utraconego lub uszkodzonego sprzętu lub urządzeń⁷.

8. Zakaz dyskryminacji:

Warunki umowne i taryfy stosowane przez przewoźników muszą być oferowane ogółowi społeczeństwa bez jakiegokolwiek dyskryminacji, bezpośredniej lub pośredniej, ze względu na obywatelstwo klienta końcowego lub siedzibę przewoźnika lub sprzedawcy biletów w Unii⁸.

9. Obowiązek przyjęcia na pokład niepełnosprawnego bez dodatkowych opłat.

Przewoźnicy, biura podróży i organizatorzy wycieczek nie mogą odmówić przyjęcia rezerwacji, wydania lub udostępnienia w inny sposób biletu ani przyjęcia danej osoby na pokład pojazdu ze względu na niepełnosprawność lub ograniczenie ruchowe. Osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej rezerwacje oraz bilety muszą być oferowane bez dodatkowych opłat⁹.

10. Odmowa tylko ze względów bezpieczeństwa.

Przewoźnicy mogą wyjątkowo odmówić przyjęcia rezerwacji, wydania lub udostępnienia w inny sposób biletu lub przyjęcia danej osoby na pokład, ze względu na niepełnosprawność lub ograniczenie ruchowe:

- aby spełnić wymogi w zakresie bezpieczeństwa ustanowione na mocy prawa międzynarodowego, unijnego lub krajowego lub aby spełnić wymogi w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa ustalone przez właściwe organy;
- w przypadku gdy konstrukcja pojazdu lub infrastruktura, w tym przystanki autobusowe i terminale, fizycznie uniemożliwiają wejście na pokład pojazdu, jego opuszczenie lub przewóz osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej w sposób bezpieczny i możliwy do wykonania¹⁰.

11. Obowiązek przeszkolenia kierowców:

Przewoźnicy oraz podmioty zarządzające dworcami ustanawiają procedury szkolenia w zakresie niepełnosprawności, w tym instruktazu, i zapewniają, aby ich personel, w tym kierowcy, którzy bezpośrednio zajmują się podróżnymi lub kwestiami związanymi z podróżnymi, przeszli szkolenie lub instruktaż opisane w załączniku IIa do *Rozporządzenia 181/2011*¹¹.

Przewoźnicy i podmioty zarządzające dworcami odpowiadają za spowodowaną przez siebie utratę lub uszkodzenie wózków inwalidzkich, innego sprzętu służącego do poruszania się lub urządzeń pomocniczych

12. Informacja o przysługujących prawach.

Przewoźnicy i podmioty zarządzające dworcami mają obowiązek dostarczać pasażerom odpowiednich informacji podczas całej podróży. Przewoźnicy i podmioty zarządzające dworcami muszą dopilnować, aby pasażerowie otrzymywali odpowiednie i zrozumiałe informacje dotyczące ich praw, najpóźniej w momencie odjazdu. Informacje te są dostarczane na dworcach oraz w Internecie.

Na żądanie osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej informacje powinny być udzielone w przystępnych formatach (na przykład dużym drukiem). Informacje obejmują także dane kontaktowe organizatora publicznego transportu zbiorowego odpowiedzialnego za egzekwowanie przepisów¹².

13. Obowiązek rozpatrzenia skargi w ciągu miesiąca.

Jeżeli pasażer objęty niniejszym rozporządzeniem chce wnieść skargę do przewoźnika, składa ją w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym usługa regularna została wykonana lub w którym usługa regularna powinna była zostać wykonana. W ciągu jednego miesiąca od dnia wpłynięcia skargi przewoźnik powiadamia pasażera, że jego skarga została uznana, oddalona lub jest w dalszym ciągu rozpatrywana. Termin, w jakim ma zostać udzielona ostateczna odpowiedź, nie może przekroczyć trzech miesięcy od dnia wpłynięcia skargi¹³.

W mojej ocenie w praktyce najważniejszy jest przepis wprowadzający minimalną sumę ubezpieczenia OC za śmierć pasażera. Należy więc dokonać przeglądu posiadanych przez przewoźników polis OC, aby sprawdzić, czy suma posiadanego ubezpieczenia nie jest niższa.

Warto także sprawdzić, czy taryfa/cennik nie przewiduje dodatkowego biletu za wózek inwalidzki.

Pożądane byłoby także przeszkolenie kierowców, że odmówić przyjęcia na pokład osoby niepełnosprawnej mogą tylko ze względów bezpieczeństwa. Ponieważ „względy bezpieczeństwa” mogą być różnie rozumiane – może ich doprecyzowanie, na przykład w zasadach porządkowych, pomogłoby uniknąć niepotrzebnych sporów z pasażerami.

Założenia nowelizacji Ustawy o transporcie drogowym

Ponadto, zgodnie z założeniami do nowelizacji Ustawy o transporcie drogowym z 25 października 2013 roku¹⁴, dworzec autobusowy, który:

- stanowi własność jednostki samorządu terytorialnego (lub we własności którego udziały posiada jednostka samorządu terytorialnego),
- zlokalizowany jest w mieście o liczbie ludności mieszkańców powyżej 50 tysięcy osób, oraz
- obsługuje w roku kalendarzowym powyżej 500 tysięcy pasażerów,

będzie dworcem wyznaczonym jako dworzec dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. □

¹ Dz.U.UE.L.2011.55.1

² Art. 5.

³ Art. 6.

⁴ Art. 7.2a.

⁵ Art. 7.2b.

⁶ Art. 8.

⁷ Art. 17.1 i 2.

⁸ Art. 4.2.

⁹ Art. 9.

¹⁰ Art. 10.1.

¹¹ Art. 16.1b.

¹² Art. 25.

¹³ Art. 26 i 27.

¹⁴ <http://legislacja.gov.pl/lista/1/projekt/49161/katalog/49162>.